

AMERICAN ROUND

SISÄLLYSLUETTELO

Säännöt	3
.....	
Suomalaiset säännöt	
Juniorisäännöt	
Moderni American round	
Historia	6
.....	
American roundin historia	
Olympialaiset 1904	
American round Suomessa ja ennätykset	9
.....	
American round maailmalla	12
.....	
Ennätykset ja tulokset	14
.....	
Viralliset maailmanennätykset	
Kilpailu- ja harjoittelutuloksia	
Välineet	21
.....	
Tulevaisuus	23
.....	
Lähteet	24
.....	

Tuomo Reiniaho

© Tuomo Reiniaho / www.puujousi.fi

Tämä lisenssi sallii sinun levittää ja muokata tätä teosta epäkaupallisessa tarkoituksessa, kunhan alkuperäinen tekijä sekä muut lisenssihaltijat mainitaan ja uudet teokset lisensoidaan samoin ehdoin.

American round on upea jousiammuntakilpailulaji! Sillä on pitkä historia ja se on englantilaisen York roundin jälkeen merkittävin ja eniten ammuttu miesten kierros. American round ammuttiin ensimmäisen kerran vuonna 1879 ja se vakiinnutti asemansa nopeasti erittäin suosittuna kierroksena. American round oli aina vuoteen 1972 asti osana Yhdysvaltojen mestaruuskilpailua.

American round sinänsä ei ole mitenkään erikoinen kilpailumuoto, se on vain yksi lukuisista tauluammuntakilpailuista. Esimerkiksi York round on vaativampi, vanhempi ja tunnetumpi. American roundin viehäytys perustuu pitkälti siihen, että se on juuri sopivan haastava sekä myös sopivan helppo, jotta sen voi ampua melko pienelläkin ammuntakokemuksella.

Lisäksi moni tunnettu jousiampuja on ampunut tuloksen, jolloin omaa suoritusta on mukava verrata aikansa legendojen ammuntaan. Itse asiassa, American round on ainoa vertailukelpoinen kilpailumuoto, jonka monet tunnetut historialliset jousiampujat ovat ampuneet ja jonka nykyinen jousiampuja pystyy helposti ampumaan.

Kuva 1. American roundin nuolia maailitaulussa vuonna 2015. Ammuntamatka oli 40 jaardia.

Säännöt

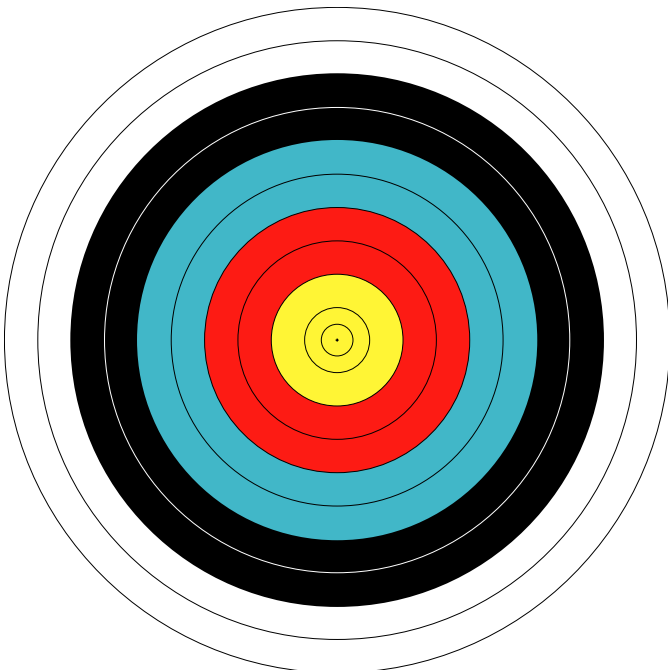
American roundissa ammutaan yhteensä 90 nuolta kolmelta eri matkalta. Jokaiselta matkalta ammutaan yhteensä 30 nuolta viidessä eri erässä. Jokaisessa erässä ammutaan yhteensä kuusi nuolta kahdessa eri vaiheessa. Ammuntamatkat ovat 60 jaardia, 50 jaardia ja 40 jaardia. Kilpailu aloitetaan 60 jaardilta, jonka jälkeen siirrytään lähemmäksi aina 30 nuolen jälkeen. American roundin matkat ovat siis seuraavat:

- 30 nuolta 60 jaardilta
- 30 nuolta 50 jaardilta
- 30 nuolta 40 jaardilta

Jokaiselta matkalta ammutaan yhteensä viisi erää ja jokaisessa erässä ammutaan kahdessa vaiheessa yhteensä kuusi nuolta. Kaikkia erän kuutta nuolia ei saa ampua peräkkäin, vaan ensimmäisessä vaiheessa ammutaan kolme nuolta, jonka jälkeen annetaan vuoro seuraavalle ampujalle, jonka jälkeen ammutaan toisessa vaiheessa erän loput kolme nuolta.

American roundin erät ammuttiin kahdessa vaiheessa (3+3 nuolta yhdessä erässä) englantilaisen jousiammuntaperinteen mukaisesti, joskin Englannissa kolmen nuolen erät ammuttiin molempiin suuntiin. Radalla oli

Kuva 3. American roundissa käytetty taulu, joka on halkaisijaltaan 122 senttimetriä. Pisteytys määräytyy värin mukaan. Värin on jaettu kahtia vasta myöhemmin, eikä sillä ole American roundin kannalta merkitystä.

siis kaksi pakkariviä. Yhdysvalloissa ammuttiin vain yhteen suuntaan.

Tapaa, jossa erä ammuttiin kahdessa vaiheessa käytettiin 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa. Jossakin vaiheessa 1900-luvun alussa siirryttiin käytäntöön, jossa yhden erän kaikki kuusi nuolta ammuttiin yhdellä kertaa. Kilpailusäännöissä vuodelta 1915 mainitaan, että yhdessä erässä ammutaan kuusi nuolta, ellei kilpailun tuomari toisin päättä. Hänellä oli siis mahdollisuus määrätä, että erät ammutaan kaksivaiheisesti. Suomessa käytetään vanhaa sääntöä, eli erä ammutaan kahdessa vaiheessa, eli 3+3 nuolta.

Maalitauluna käytetään modernia WA-liiton määrittelemää, halkaisijaltaan 122 senttimetrin (48 tuumaa) moniväristä taulua. Taulun pistearvot määräytyvät värin mukaan seuraavasti:

• Keltainen	9 pistettä
• Punainen	7 pistettä
• Vihreä	5 pistettä
• Musta	3 pistettä
• Valkoinen	1 piste

Alkuperäisissä 1800-luvun säännöissä on lisäksi kirjoitettu, että pakan läpäisevä nuoli tai taulusta kimpoava nuoli saa pistearvon yksi

Vuoden 1915 säännöissä ei mitenkään rajoitettu jousen tai nuolien rakennetta tai ominaisuuksia, vaan säännöissä sanottiin, että millainen tahansa jousi käy – ”Any kind of bow, except a cross-bow, and any kind of arrow may be used in any event.” Säännöissä sanottiin myös, että taulusta kimpoava nuoli tai taulun läpäisevä nuoli saa pistearvon viisi. Muutos oli siis merkittävä verrattuna alkuperäiseen sääntöön ja sitä myös kritisoi jokin verran. Toisaalta, huippuampujien kannalta viisi pistettäkin oli parempi kuin alkuperäisen säännön mukainen yksi piste. Sääntöjen mukaan naiset saattoivat osallistua miesten kierroksille ja siten ampua York ja American roundin.

Suomalaiset säännöt

Suomessa vuosittain järjestettävä American round ammutaan Kaarle Knuutinpojat Jousiampujat ry:n primitiivijousiammunnan sääntöjen mukaan. Jousen pitää olla luonnonmateriaaleista tehty, eikä siinä saa olla ikkunaleikkausta tai nuolihihlyä. Mitään tähtäimiä tai tähtäinmerkkejä ei saa käyttää, lukuun ottamatta jousessa luontaisesti olevia merkkejä. Jousen jänne saa olla

tehty modernista materiaalista. Nuolien pitää olla puuta, bambua tai ruokoa ja niissä pitää olla nokkiura tai luonnonmateriaalinokki. Kilpailun erät ammutaan alkupe-
räisten sääntöjen mukaisesti kahdessa vaiheessa, kolme nuolta kerrallaan.

Juoniorisäännöt

American roundin ammuntamatkat ovat melko pitkät nuorille ampujille. Siksi onkin luotu kaksi erilaista lyhyen matkan versiosta kilpailusta – Cadet American round alle 12-vuotiaille ja Junior American round 12–16-vuotiaille jousiampujille. Kummassakin versiossa ammutaan yhteensä 90 nuolta samoin säännöin ja samanlaiseen tauluun kuin normaalissakin kilpailussa. Junior American round luotiin vuonna 1926. Cadet American round on luotu vasta myöhemmin ja se ei ole varsinaisesti historiallisesti autenttinen kilpailumuoto. Maalitaulun koko on sama kuin aikuisillakin, eli halkaisijaltaan 122 senttimetriä. Ammuntamatkat ovat seuraavat:

Cadet American round (alle 12-vuotiaat):

- 30 nuolta 40 jaardilta
- 30 nuolta 30 jaardilta
- 30 nuolta 20 jaardilta

Junior American round (12–16-vuotiaat):

- 30 nuolta 50 jaardilta
- 30 nuolta 40 jaardilta
- 30 nuolta 30 jaardilta

American round

Ammutaan 90 nuolta halkaisijaltaan 122 senttimetrin tauluun seuraavasti, aloittaen 60 jaardilta:

- 30 nuolta 60 jaardilta
- 30 nuolta 50 jaardilta
- 30 nuolta 40 jaardilta

Kuva 4. American round Turun Kuralassa vuonna 2012. Ammuntamatkana on 50 jaardia. Vuosi 2012 oli eräänlainen huippuvuosi, jolloin monet ampujat ampuivat oman ennätöksensä.

Moderni American round

World Archery -liiton alaisuudessa ammutaan yhtenä kilpailumuotona 900-kierrosta, joka on eräänlainen moderni versio American roundista. Siinä ammutaan täsmälleen samoilla säännöillä kuin American roundissa mutta matkat ovat metreissä (60, 50 ja 40) ja maalin pisteytys on taulun pistejaon mukaisesti yhdestä kymmeneen. Maksimipistemäärä on siten 900 pistettä. Kierroksen tulokset eivät ole suoraan vertailukelpoisia American roundin pisteiden kanssa mutta karkeasti voi olettaa, että 900-kierroksen pisteet ovat noin 10 % paremmat verrattuna American roundin pisteisiin.

World Archer -liiton säännöissä ei ole määritelty omaa luokkaa perinnejousille mutta niillä voi tuki ampua WA-liiton määrittelemässä Longbow-luokassa, joka kattaa kaikki modernit ”lonkkarit” (tähtäimetön, yksiosainen, vireessä D-kirjaimen muotoinen). Longbow-luokan Suomen ennätys 900-kierroksella on 618 pistettä, jonka on ampunut Jarkko Lehtinen vuonna 2011. Jarkon ennätys American roundilla on 430 pistettä vuodelta 2008.

Kuva 6. Tuomo Reiniaho ampumassa ensimmäisessä American roundissa vuonna 2007 Turun Kuralassa. Kuva Juri Voijola.

Kuva 5. American roundin osallistujien ryhmäkuva vuodelta 2015. Suomen ennätysten (497 pistettä) ampunut Esa Lehtorinne on keskellä, keltaisen alapuolella.

Historia

American roundia ei tiettävästi ole ammuttu Euroopassa sinä aikana kun se oli tärkeä kilpailumuoto Yhdysvalloissa. Euroopassa ammuttiin lähinnä York roundia, joka oli myös osa jousiammunnan Yhdysvaltain mestaruuskilpailua. Tosin Australiassa on ammuttu American roundia jo 1940-luvulla. Nykyisin American round on levinnyt muuallekin maailmaan ja sitä ammutaan säännöllisesti, joskin harvakseltaan niin Yhdysvalloissa kuin Euroopassakin. Perinteisillä puujousilla American roundia ammutaan vain Yhdysvalloissa, Suomessa ja Irlannissa – Suomen kilpailu on osallistujamäärältään suurin ja Yhdysvaltain kilpailu pienin.

American roundin historia

Yhdysvaltojen kansallinen jousiammuntaliitto, National Archery Association (NAA), perustettiin vuonna 1879. Jo samana vuonna ammuttiin ensimmäinen Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu. Henkilökohtainen mestaruus ratkaistiin miesten kesken ampumalla kaksinkertainen York round ja naisten kesken kaksinkertainen Columbia round. York round oli peritty Englannista ja se sopi klasisisena ja tunnettuna kilpailumuotona miesten mestaruuden ratkaisemiseen. Columbia round oli NAA:n luoma kierros naisia varten.

Miesten joukkuekilpailuksi NAA loi aivan uuden kilpailun - American roundin. Joukkueeseen kuului neljä miestä ja jokainen ampui yhden American roundin. Joukkuekilpailuna American round ammuttiin vuosina 1879–1881, jonka jälkeen sen korvasi Ohio round (96 nuolta 60 jaardilta), koska American roundin matkat olivat monien mielestä liian lyhyet.

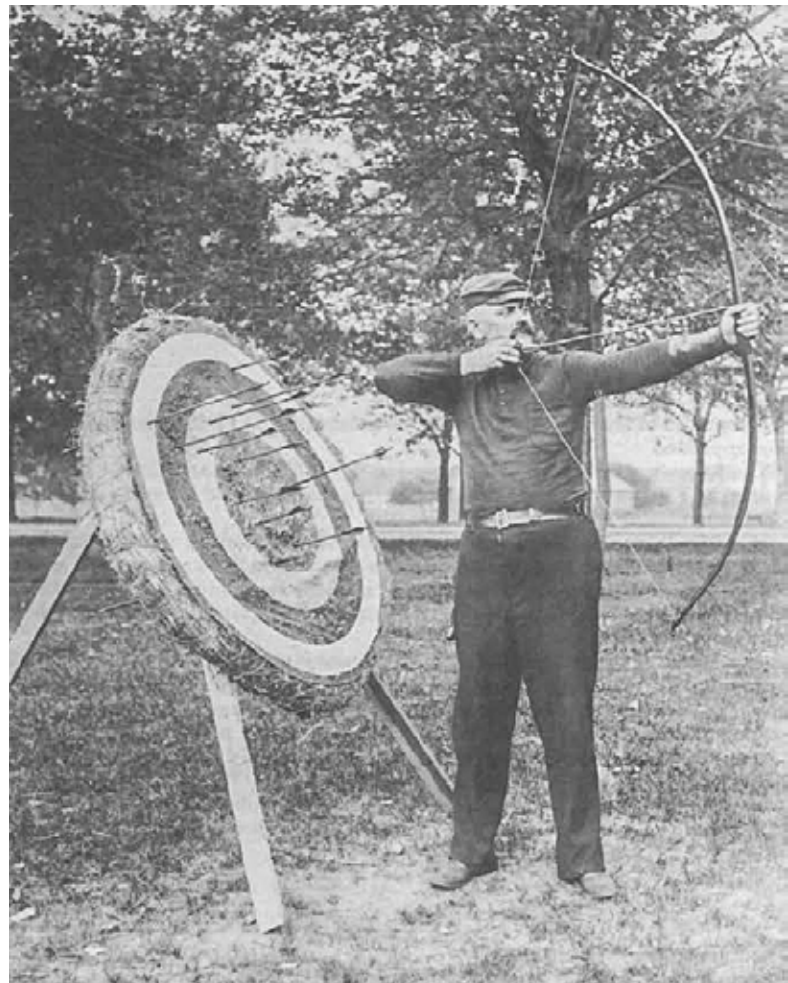
Maurice Thompson kirjoitti vuoden 1880 Archer's register -kirjaan laajan raportin vuoden 1879 mestaruuskilpailusta. Hän mainitsee American roundin sopivan lyhyiden matkojen takia erinomaisesti päivittäiseen perusharjoitteluun. Lisäksi Thompson kertoo American roundin saaneen suuren suosion monien ampujien keskuudessa. Ilmeisesti uutuuksien ja lyhyehköiden matkat kiinnostivat ampujia, varsinkin kun Thompson toteaa mestaruuskilpailun (York round) osalta, että ”*Whilst the shooting was, as a rule, very poor, the...*”. Hän itse voitti miesten henkilökohtaisen mestaruuden ylivoimaisesti.

Vuonna 1882 American roundia ei ammuttu lainkaan. Vuodesta 1883 lähtien American roundista tehtiin miesten henkilökohtainen kilpailu. Yksi syy oli NAA:n kokouspöytäkirjojen mukaan se, että American roundin kaltainen lyhyiden matkojen kilpailun arveltiin

Louis W. Maxson

Louis William Maxson (2.7.1855 – 2.7.1916) voitti Yhdysvaltain mestaruuden peräti seitsemän kertaa 1800-luvun lopussa. Hän voitti kultaa vuoden 1904 olympialaisten joukkuekilpailussa. Sekä York että American roundilla hän sijoittui sijalle 12. Maxsonin seura oli ”The Potomac Archers”, joka oli 1900-luvun alussa moninkertainen joukkuemestari. Ammatiltaan hän oli patenttiasiamies.

Kuva 7. Louis W. Maxson - seitsemänkertainen Yhdysvaltain mestari sekä olympiavoittaja joukkuekilpailussa.

kiinnostavan monia ampujia ja sen avulla voisi lisätä ihmisten kiinnostusta laajemminkin jousiammuntaan. Se olikin suurimmaksi osaksi totta, koska York round on erittäin vaativa kierros. Esimerkiksi vuoden 1882 mestaruuskilpailussa voittaja osui tauluun 167 nuolella 288 nuolesta. Kymmenenneksi sijoittunut osui enää 112 nuolella ja suurin osa jäi alle 100 osuma. Joten hyvin monen kilpailijan osalta keskimäärin vain joka kolmas nuoli osui tauluun!

Vaikka miesten henkilökohtaisessa kilpailussa ammuttiin sekä York round että American round – kumpikin kahteen kertaan – niin Yhdysvaltojen mestaruuden voitti vuosina 1883-1910 kuitenkin ampuja, joka voitti York roundin. Vuosina 1911-1914 miesten kesken jaettiin erikseen York round -mestaruus ja American round – mestaruustittelit, joista York round oli selvästi arvostetumpi. Vuodesta 1915 lähtien miesten mestaruus ratkaistiin laskemalla York roundin ja American roundin tulokset yhteen. Vuodesta 1930 lähtien mestaruus ratkaistiin laskemalla York roundin ja American roundin tulokset yhteen. Kaikki kierrokset ammuttiin edelleenkin kaksinkertaisena.

Vuosina 1883-1914 sekä York roundin että American roundin voittaja laskettiin kummankin kierroksen osalta pisteiden avulla. Pisteet eivät ole sama asia kuin ammuttu tulos, vaan pisteitä sai seuraavasti (tasatuloksissa pisteet jaettiin):

• Paras yhteistulos	2 pistettä
• Eniten osumia	2 pistettä
• Paras tulos 60 jaardilta	1 piste
• Eniten osumia 60 jaardilta	1 piste
• Paras tulos 50 jaardilta	1 piste
• Eniten osumia 50 jaardilta	1 piste
• Paras tulos 40 jaardilta	1 piste
• Eniten osumia 40 jaardilta	1 piste
• Yhteensä	10 pistettä

Robert Williams

Robert W. Williams, Jr. (24.1.1841 - 10.12.1914) oli menestynyt ampuja, joka kilpaili jo ensimmäisissä Yhdysvaltain mestaruuskilpailuissa. Hänen uran kohokohta oli kahden hopean voittaminen vuoden 1904 olympialaisissa, York roundilla ja American roundilla, sekä kultamitalin voittaminen joukkuekilpailussa. Hän oli olympialaisten aikaan 63-vuotias.

Toisin sanoen, American round oli vuosina 1883-1910 jokseenkin olemattomassa asemassa, koska sillä ei ollut merkitystä mestaruustittelin kannalta. Siksi onkin hieman hämmäntävää, että monet kilpailijat ampuivat vain American roundin, eivätkä York roundia. American roundin huippuhetket olivat vuosina 1911-1914, jolloin jaettiin American round -mestaruustitteli – joka tosin jäi York round –mestaruustittelin varjoon. Toinen kohokohta oli vuosi 1904, jolloin jousiammunta oli osa kesäolympialaisia ja jousiammunnan miesten henkilökohtaisina lajeina oli York round ja American round.

American round oli osana miesten mestaruuskilpailua aina vuoteen 1972 asti, jonka jälkeen sen korvasi moderni American round, 900-kierros.

Kuva 8. Yhdysvaltain mestaruuskilpailun osallistujia vuonna 1894.

Olympialaiset 1904

Jousiammunta oli mukana olympialaisissa ensimmäisen kerran vuonna 1900, Pariisissa. Vuonna 1904 Olympialaiset järjestettiin Yhdysvalloissa, St. Louisissa, jossa ohjelmassa oli kuusi eri jousiammuntalajia. Yksi niistä oli miesten American round, joka ammuttiin kaksinkertaisena. American roundiin osallistui 22 kilpailijaa, kaikki Yhdysvalloista. Kilpailu ammuttiin maanantaina, 19.9.1904.

Sijoitus laskettiin vanhalla, tavalla käyttämällä edellä mainittua pisteytystä. Kilpailun voitti George Bryant tuloksella 8,2 pistettä. Hänen ampuma tulos oli 1048 pistettä. Toiseksi sijoittunut Robert Williams keräsi 1,2 pistettä (tulos 991 pistettä). Hän oli 63-vuotias ampuessaan olympialaisissa. Kolmanneksi sijoittui William Thompson 0,2 pisteellä (tulos 949 pistettä). Jos tuplakierroksen tulokset lasketaan arvioitu yhden kierroksen tulos, niin Bryant ampui vähintään 524 pistettä. Toiseksi tullut Williams

Kuva 9. Georg Philip Bryant - kaksinkertainen olympiavoittaja ja nelinkertainen Yhdysvaltain mestari.

ampui vähintään 495 pistettä ja kolmanneksi tullut Thompson 474 pistettä.

George Phillip Bryant

George Phillip Bryant (22.2.1878 – 18.4.1938) oli nelinkertainen (1904, 1905, 1909, 1912) kertainen Yhdysvaltain mestari. Lisäksi hän osallistui vuoden 1904 olympialaisiin ja voitti kultaa sekä York roundilla että American roundilla. Joukkuekilpailussa hän sai pronssia.

Taulukko 1. Vuoden 1904 St. Louisin olympialaisten kaksinkertaisen American roundin tulokset.

SIJOITUS	NIMI	PISTEET	TULOS
1	George Bryant	8,2	1048
2	Robert Williams	1,2	991
3	William Thompson	0,2	949
4	Charles Woodruff	0,2	907
5	Wallace Bryant	0,2	818
6	William Clark	0	880
7	Benjamin Keys	0	840
8	Cyrus Edwin Dallin	0	816
9	Henry B. Richardson	0	813
10	Homer Taylor	0	811
11	Charles Hubbard	0	779
12	Louis Maxson	0	777
13	Galen Spencer	0	701
14	Samuel Duvall	0	699
15	Edward Frenz	0	665
16	Amos Casselman	0	628
17	Thomas Scott	0	562
18	Ralph Taylor	0	533
19	Edward Bruce	0	516
20	Eric Weston	0	508
21	Edward Weston	0	450
22	William Valentine	0	345

American round Suomessa ja ennätykset

Suomessa American round on ammuttu säännöllisesti vuodesta 2007 lähtien. Kilpailun järjestää turkulainen Kaarle Knuutinopojan Jousiampujat ry.

Idea American roundin järjestämisestä oli Tuukka Kumpulaisen. Hän halusi Knuutinpoikien järjestämän perinteisen 3D-kilpailun rinnalle jonkin sopivan ja tunnetun tauluammuntakilpailun ja valinta osui American roundiin.

Kilpailu ammutaan perinteisesti toukokuun loppupuolella Turun Kylänmäen maisemissa. Osallistujia on ollut vuosittain keskimäärin 18 (vaihteluväli 11–23). Kilpailu on tunnelmaltaan hyvin rento ja se sopii erinomaisesti kaikille perinnejousiampujille.

Suomen ennätys on Pasi Pohjolaisen ampuma 520 pistettä vuonna 2016. Naisten Suomen ennätys on Suvi Karikon ampuma 388 pistettä vuonna 2013.

Epävirallisten harjoittelutulosten mukaan useampikin ampuja on ampunut reilusti yli 500 pistettä ja jopa 600 pisteen rajaa on tietävästi häytytely.

Junior American roundia ei ole (vielä) Suomessa ammuttu. Cadet American roundin ennätys on Oula Reiniahon nimissä ja se on 174 pistettä. Tulos on ammuttu 28-paunaisella (25 tuuman vedolla), yksipuisella jalavajousella 23.5.2015.

Kuva 11. Ensimmäisen American roundin vuonna 2007 voitti ylivoimaisella tuloksella 332 pistettä Rauno Huikari. Rauno voitti myös vuoden 2011 American roundin. Kuva Juri Voijola.

Kuva 10. Ensimmäisen American roundin ampujia vuonna 2007 Turun Kuralassa. Kuva Juri Voijola.

Taulukko 2. American roundin voittajat vuosina 2007-2015.

VUOSI	OSALLIST.	VOITTOTUL.	VOITTAJA
2007	11	332	Rauno Huikari
2008	23	430	Jarkko Lehtinen
2009	17	359	Jarkko Lehtinen
2010	16	331	Martti Auer
2011	20	436	Rauno Huikari
2012	21	495	Tuomo Reiniaho
2013	16	448	Jouni Isotalo
2014	18	469	Pasi Pohjolainen
2015	16	497	Esa Lehtorinne
2016	14	520	Pasi Pohjolainen

Kuva 15. Esa Lehtorinne ampumassa vuonna 2016. Esa voitti American roundin suomenennätystuloksella 497 pistettä.

Taulukko 3. American roundin Suomen ennätyksen kehittyminen.

TULOS	VUOSI	HALTIJA
332	2007	Rauno Huikari
430	2008	Jarkko Lehtinen
436	2011	Rauno Huikari
495	2012	Tuomo Reiniaho
497	2015	Esa Lehtorinne
520	2016	Pasi Pohjolainen

Kuva 12. Oula Reiniaho ampui vuonna 2015 uuden Cadet American roundin ennätyksen, 174 pistettä. Kuvassa ammuntamatka on 30 jaardia. Kuva Mikke Reinikainen

Kuva 14. Hurjaa ammuntaa vuonna 2013. Keskellä taulua on enimmäkseen Jouni Isotalon ja Suvi Karikon nuolia. Ammuntamatka 40 jaardia ja Jounilla oli viisi nuolta keltaisella!

Kuva 13. Suvi Karikko on ampunut American roundin naisten Suomen ennätyksen, 388 pistettä.

Pasi Pohjolainen on ampunut American roundin Suomen ennätyksen, 520 pistettä vuonna 2016. Se oli samalla ensimmäinen 500 pisteen ylittäjä Suomessa.

Pasi ampui tuloksen omalta tontiltaan kaadetulla ja itse tehdyllä pähkinäpensasjousella. Jousen pituus on 1710 millimetriä, leveys 36 mm, nokeista 12 mm. Kahva on jäykkä, vain 20 mm leveä ja 30 mm paksu. Jousen massa on 435 grammaa. Hyvin siro jousi siis. Jousi oli aluksi noin 40 mm vastakaareva mutta jousi on virunut suoraksi. Pasi vetopituus on 66 senttimetriä ja jousen jäykkyyden ko. vedolla 44 paunaa.

Nuolet olivat mäntyä, pituus 77 senttimetriä, jäykkyyden 45 paunaa, 70 graanin kärjet, 3 tuuman sulitus ja nuolien massa oli 23 grammaa (354 graania).

Pasin ammuttatyylillä on hyvin keskittynyt, rauhallinen ja hallittu. Pasi hyödyntää tähtäyksessä nuolen

Taulukko 5. Pasi Pohjolainen ampumassa vuonna 2016, jolloin Pasi teki uuden Suomen ennätyksen, 520 pistettä.

kärkeä mutta ampuu silti pääasiassa vaistolla. Vahingossa voitto ei tullut, sillä Pasi on voittanut American roundin aiemminkin, sekä lisäksi tukun muita perinneammuntakilpailuja.

American roundin Suomen ennätys 520 pistettä Pasi Pohjolainen 2016

Taulukko 6. American roundin ammuttamattojen ennätykset.

MATKA	TULOS	VUOSI	HALTIJA
60 y	147	2016	Pasi Pohjolainen
50 y	166	2015	Esa Lehtorinne
40 y	208	2016	Pasi Pohjolainen

Taulukko 4. Pasi Pohjolan Suomen ennätyskierroksen jokaisen nuolen tulos. Osumia oli 88, joista 23 keltaisella.

MATKA							TULOS
60 jaardia	7	7	5	5	5	3	32
	9	9	9	5	3	0	35
	9	7	7	3	3	1	30
	9	5	3	3	1	1	23
	9	9	5	3	1	1	28
							147
50 jaardia	9	9	9	5	3	3	38
	9	7	7	5	5	1	34
	9	7	7	5	3	1	32
	9	7	7	5	5	5	38
	7	5	5	3	3	0	23
							165
40 jaardia	9	9	7	5	5	5	40
	9	9	9	9	7	5	48
	9	7	7	7	7	5	42
	9	9	7	7	5	5	42
	9	7	7	5	5	3	36
							208
Yhteensä:							520

American round maailmalla

Nykäisin American roundia ammutaan maailmalla hyvin harvakseltaan, lähinnä Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Esimerkiksi Saksassa järjestetään ainakin yksi American round, jota on ammuttu säännöllisesti jo vuodesta 1972 lähtien. Saksan kilpailussa ei valitettavasti ole omaa luokkaa perinteisille jousille. Lisäksi maailmalla on muitakin säännöllisesti järjestettäviä American round -kilpailuja, mutta niissäkään ei ole omaa luokkaa perinneampujille.

American round, jossa on oma luokka perinnejousille, ammutaan Suomen lisäksi ainoastaan Irlannissa ja Yhdysvalloissa. Yhdysvaltojen American round ammutaan vuosittain Michiganissa. Kyseessä on USA Archeryn alainen kilpailu, joka on ammuttu säännöllisesti vuodesta 1997 lähtien. USA Archery on Yhdysvaltojen suurin World Archeryn alainen jousiammuntaliitto ja se on keskittynyt lähinnä tähtäinammuntaan. Sen alaisuudessa toimii kuitenkin niin sanottu Traditional -jaosto, joka järjestää vuosittain Yhdysvaltojen perinneammunnan (traditional) mestaruuskilpailut. Yhdysvalloissa termi ”traditional” tarkoittaa jokseenkin kaikkea tähtäimetöntä ammuntaa. Siksi kyseisessä kilpailussa on omat luokkansa modernille pitkäjouselle, vastakaarille sekä lisäksi perinteisille jousille (traditional longbow).

Kilpailun perinnejousisääntöjen mukaan jousen pitää olla tehty luonnonmateriaaleista, siinä ei saa olla nuoli-hyllyä eikä tähtäintä. Tosin jouseen merkityt tähtäinmerkit sallitaan. Vain puunuolia saa käyttää. Kilpailussa ammutaan York round, American round ja clout-ammunta, joiden yhteistuloksen perusteella mestaruus ratkaistaan. American roundin ennätys on 584 pistettä ja sen on ampunut Brian Luke vuonna 2005.

Kilpailussa myös naiset ampuvat American roundin. Ennätys on Tanya Sandersin nimissä, 397 pistettä vuodelta 2002. Toiseksi parhaimman tuloksen on ampunut Cindy Partridge, 367 pistettä vuonna 1998. Kolmanneksi

parhaimman tuloksen on ampunut Joan Hinterbichler, 366 pistettä vuonna 2014.

Kilpailu on valitettavasti hyvin pieni, osallistujia on perinnejousiluokassa keskimäärin 1-3, parhaimmillaan on ollut peräti 5 kilpailijaa. Hienoa on, että osallistujamäärä on viime vuosina kasvanut hieman. Tulokset ovat keskimäärin erittäin hyviä, yksi syy lienee se, että ennätyksen ampuja Brian Luke on osallistunut suurimpaan osaan kilpailuista, useimmiten ainoana kilpailijana.

Taulukko 7. American roundin tulokset Yhdysvaltain perinnejousiammuntamestaruuskilpailuista. Toisessa sarakkeessa on osallistujien määrä, miehet + naiset. Kolmannessa sarakkeessa on miesten voittotulos ja neljännessä sarakkeessa naisten voittotulos.

VUOSI	OSALLIST. (M+N)	TULOS (M)	TULOS (N)
1997	1+0 = 1	487	---
1998	1+1 = 2	493	367
1999	1+0 = 1	477	---
2000	1+1 = 2	457	220
2001	1+1 = 2	?	?
2002	1+1 = 2	557	397
2003	1+1 = 2	345	261
2004	1+1 = 2	538	148
2005	1+1 = 2	584	259
2006	3+1 = 4	535	274
2007	0+1 = 1	---	369
2008	1+0 = 1	203	---
2009	1+1 = 2	?	?
2010	1+1 = 2	468	256
2011	3+1 = 4	380	363
2012	3+2 = 5	416	263
2013	5+1 = 6	503	344
2014	2+2 = 4	311	366

Brian Luke

Brian Luke on Yhdysvaltalainen perinnejousiampuja, joka pyrkii jousiammunnassaan niin lähelle historiallisuutta kuin mahdollista. Hän ampuu marjakuusipitkäjousella. Poikkeuksellista on, että hän käyttää historiallisten esikuvien mukaan jousessaan pellavajännettä!

Irlannissa on ammuttu perinteinen American round vuodesta 2011 alkaen. Irlantilainen ”*British Long-Bow Society in Ireland*” -yhdistys järjestää perinteisillä pitkäjousilla ammuttavia kilpailuja. Kilpailukierrokset vaihtelevat vuosittain mutta American round on viime vuosina ammuttu säännöllisesti yhdistyksen tapahtumis- ja/tai kilpailuissa. Yleensä kilpailuja on ollut sekä keväällä että syksyllä.

Ennätys on Dominic McCarthyn nimissä, 559 pistettä (87 osumaa). Toisena tilastoissa on Robert Kirkwood, 555 pistettä (88 osumaa) ja kolmantena Jim O’Connel, 432 pistettä (78 osumaa). Naisten paras tulos on Marie Tomanin ampuma 197 pistettä (43 osumaa).

Taulukko 8. Irlannin American roundin tilasto.

VUOSI	OSALLISTUJAT	VOITTOTULOS
2011	15	314
2012	16	309
2013	11	555
2014	10	559

Kuva 17. Oikealla Juha Menna laskemassa pisteitä vuoden 2013 American roundissa. Menna on yksi harvoista American roundin lyhytjousiampujista. Hän ampuu lyhyellä, noin 50-paunaisella jännejousella - ja erittäin hyvin! Juha on ampunut jokaisessa kilpailussa yli 300 pistettä ja sijoittunut erinomaisesti kärjen tuntumaan.

Kuva 16. Osumia Turun Kuralan American roundin eri matkoilta - 60 jaardilta (vasemmalla), 50 jaardilta (keskellä) ja 40 jaardilta (oikealla). Nuolien hajonta pienenee selvästi!

Ennätykset ja tulokset

American round on kiinnostava kilpailumuoto, koska monet tunnetut ampujat ovat aikoinaan kierroksen ampuneet. Tulokset ovat yhä edelleenkin vertailukelpoisia, joten niitä on mukava verrata omiin tuloksiin. American roundin kierrokset ammuttiin 1900-luvun alkuun asti kaksivaiheisesti (3+3 nuolta) ja se on ehkä aavistuksen vaativampi tapa kuin yhdessä vaiheessa (6 nuolta) ampuminen.

Viralliset maailmanennätykset

Virallinen tulos on ammuttu kilpailussa ja se on dokumentoitu huolellisesti. Paras tulos, joka on ammuttu puujousella ja puunuolilla on Russel Hoogerhyden ampuma tulos 726 pistettä vuonna 1940 Yhdysvaltain mestaruuskilpailussa.

Junior American roundin maailmanennätys on 698 pistettä, jonka on ampunut Sonny Johns vuonna 1938. Sonny oli silloin vain 13-vuotias! Hän ampui 30 jaardilta kaikki nuolet (30 nuolta) keltaiselle! Sonny ampui ennätyksen itsensä mittaisella jousella, jossa oli lyhyet mutta jyrkät vastakaaret. Edellinen ennätys, 654 pistettä, jonka on ampunut Robert Goldich vuonna 1937 Yhdysvaltain mestaruuskilpailussa. Sitä edeltävä ennätys oli 650 pistettä, jonka ampui John Daily vuonna 1931 Western Archery Associationin mestaruuskilpailussa.

American roundin
maailmanennätys
726 pistettä
Russel Hoogerhyde
1940

Mainittakoon vielä, että maailmanennätys moderneilla välineillä on Joe Thorntonin vuonna 1970 ampuma 796 pistettä. Tulos tarkoittaa, että vain 7 nuolta 90 nuolesta oli keltaisen ulkopuolella. Viimeisen kerran American round ammuttiin osana Yhdysvaltain mestaruuskilpailua vuonna 1972. Tuolloin vakaimet, tähtäimet ja lasikuitu sekä alumiininolet olivat luonnollinen osa jouta ja varusteita.

Paras puujousella ammuttu tulos on Larry Hughesin 744 pistettä vuodelta 1941. Hughes ampui kuitenkin tuloksensa Eastonin alumiininoelilla, joten sitä ei voida hyväksyä perinnesääntöjen mukaiseksi maailmanennätykseksi.

Tuloksia Yhdysvaltojen mestaruuskilpailuista

Vuonna 1883 ammuttiin ensimmäinen miesten henkilökohtainen American round, kaksinkertaisena. Parhaimman tuloksen ampui Robert Williams, yhteensä 1086 pistettä ja 176 osumaa. Yhteensä seitsemän kilpailijaa ylitti 900 pistettä. Kumpikin American round ammuttiin saman päivän aikana, ensimmäinen aamupäivällä, toinen iltapäivällä.

Taulukko 9. American roundin maailmanennätyksen kehittyminen. 500 pistettä ylitettiin jo ensimmäisessä henkilökohtaisessa kilpailussa vuonna 1883. Ennätystä on parannettu reilusti erityisesti 1930-luvulla. Kaikki tulokset on ammuttu Yhdysvaltain mestaruuskilpailussa.

NIMI	TULOS	VUOSI
Will H. Thompson	455	1879
Robert Williams	546	1883
Robert Williams	552	1885
W. A. Clark	554	1886
G. P. Bryant	555	1904
G. P. Bryant	563	1909
G. B. Bryant	618	1912
Paul Crouch	626	1925
E. K. Roberts	658	1929
Russel Hoogerhyde	673	1930
Russel Hoogerhyde	698	1931
Russel Hoogerhyde	722	1934
Larry Hughes	724	1935
Russel Hoogerhyde	726	1940

Vuonna 1886 W. A. Clark ampui uuden kaksinkertaisen American round -ennätyksen, 1097 pistettä 179 osumalla. Sen jälkeen ennätys koheni vasta vuonna 1909, kun G. B. Bryant ampui tuloksen 1118 pistettä 176 osumalla.

Vuonna 1927 E.K. Roberts teki ennen näkemättömän suorituksen ja ampui ensimmäisen kerran mestaruuskilpailujen historiassa kaikki kuusi nuolta keltaiselle – niin sanotun täydellisen sarjan. Yleisö kohahti ja ryntäsi kameramiesten mukana taululle ihmettelemään tulosta. Matkana oli 40 jaardia. Vuonna 1929 ammuttiin kaksi täydellistä sarjaa, 40 jaardilta, Roy Lawthorne ja Stanley Spencer. Vuonna 1930 ammuttiin kolme täydellistä sarjaa. Sen jälkeen täydellinen sarja muuttui ihmeellisestä tavalliseksi suoritukseksi. Esimerkiksi vuonna 1931 Russel Hoogerhyde ampui yhden American roundin aikana 40 jaardilta peräti kolme kertaa täydellisen sarjan, kuusi nuolta keltaiselle. Kaikkiaan 30 nuolesta 24 oli keltaisella, 4 punaisella ja 2 sinisellä, hän ampui peräti 15 nuolta peräkkäin keltaiselle! Hoogerhyde oli muutenkin aivan ylivoimainen, hän ampui uuden ennätyksen, 1343 pistettä, kun toiseksi tullut ampui ”vain” 1191 pistettä. Vuonna 1931 ammuttiin yhteensä kahdeksan täydellistä sarjaa. Vuonna 1931 perustettiin myös niin sanottu ”Six Golds Club”, johon hyväksyttiin missä tahansa kansallisessa turnauksessa ammuttu tulos. Vuonna 1932 ammuttiin 16, vuonna 1933 18, vuonna 1934 15 ja vuonna 1935 jo 26 täydellistä sarjaa. Kukaan ampuja Suomessa ei ole ampunut täydellistä sarjaa.

Mielenkiintoinen tilastollinen anekdootti on, että ensimmäinen kerran tupla American roundilla ammuttiin täydet 180 osumaa vasta vuonna 1929, eli 46 vuotta ensimmäisestä kilpailusta (American round järjestettiin ensimmäisen kerran 1883). Tosin, William A. Clark ampui jo 1886 peräi 179 osumaa, jolloin hän ampui toisella roundilla täydet 90 osumaa. Vuoden 1932 jälkeen 180 osumaa olikin jo normaalia.

Tulosten perusteella American roundilla 500 pisteen ylittäminen oli normaalia ja tavallaan hyvän ampujan perustulos. Selvästi vaativampi oli 600 pisteen raja ja se ylitettiin ensimmäisen kerran vuonna 1912 kun G. B. Bryant ampui tuloksen 618 pistettä Yhdysvaltain mestaruuskilpailussa. Kilpailutulosten mukaan noin puolen sataa ampujaa on ylittänyt 600 pistettä. Se oli myös eräänlainen virstanpylväs, erinomaisen ampujan raja, koska yli 600 pistettä American roundissa ampuneille myönnettiin NAA-liiton puolesta ”kultainen nuoli” -ansiomerkki.

Seuraavan rajaa, 650 pisteen ylittämistä saatiin odottaa vuoteen 1929 asti, kun E. K. Roberts ampui 658 pistettä. Maagisen 700 pistettä kilpailussa ylitti ensimmäisen kerran Russel Hoogerhyde vuonna 1934, jälleen Yhdysvaltain

VUOSI	A	B	C
1883	37	1086	329
1884	13	1024	633
1885	20	1055	402
1886	10	1097	473
1887	18	992	374
1888	31	961	401
1889	27	951	308
1890	19	996	477
1891	16	1008	151
1892	16	1041	214
1893	23	988	438
1894	11	867	186
1895	19	1014	120
1896	7	942	344
1897	7	811	284
1898	13	891	601
1899	8	811	607
1900	13	1025	523
1901	14	853	347
1902	13	930	223
1903	15	920	412
1904	21	1048	345
1905	28	1006	387
1906	11	1052	332
1907	26	1009	332
1908	20	1007	445
1909	20	1118	415
1910	22	1059	194
1911	16	1041	460
1912	21	1153	88
1913	25	1000	190
1914	27	1052	161
1915	18	1075	296
1916	18	1065	316

VUOSI	A	B	C
1919	21	1147	309
1920	19	1107	351
1921	26	1077	188
1922	27	1052	134
1923	22	1106	209
1924	35	1083	326
1925	45	1207	75
1926	65	1153	61
1927	58	1177	81
1928	54	1190	326
1929	68	1308	271
1930	65	1301	45
1931	87	1343	215
1932	43	1380	423
1933	50	1262	276
1934	103	1424	256
1935	83	1384	362
1936	94	1406	95
1937	106	1369	321
1938	83	1398	194
1939	109	1398	295
1940	136	1428	319

Taulukko 10. Yhdysvaltain mestaruuskilpailun American round -tuloksia. Sarakkeessa A on osallistujien määrä, sarakkeessa B on voittotulos (kaksinkertainen American round) ja sarakkeessa C on viimeiseksi sijoittuneen ampujan tulos. Vuosina 1917 ja 1918 ei mestaruuskilpailua järjestetty ensimmäisen maailmansodan takia.

mestaruuskilpailussa. Yli 700 pisteen ampuminen olikin jo poikkeuksellista ja vain parhaimmat huiput pystyivät siihen. Tilastojen perusteella vain neljä ampujaa on varmasti ampunut Yhdysvaltain mestaruuskilpailussa 700 pistettä tai yli, oletettavasti viisi ampujaa. Kaikkia yksittäisten kierrosten tuloksia ei ole säilynyt mutta tuplakierroksen tulosten perusteella voi helposti päätellä 700

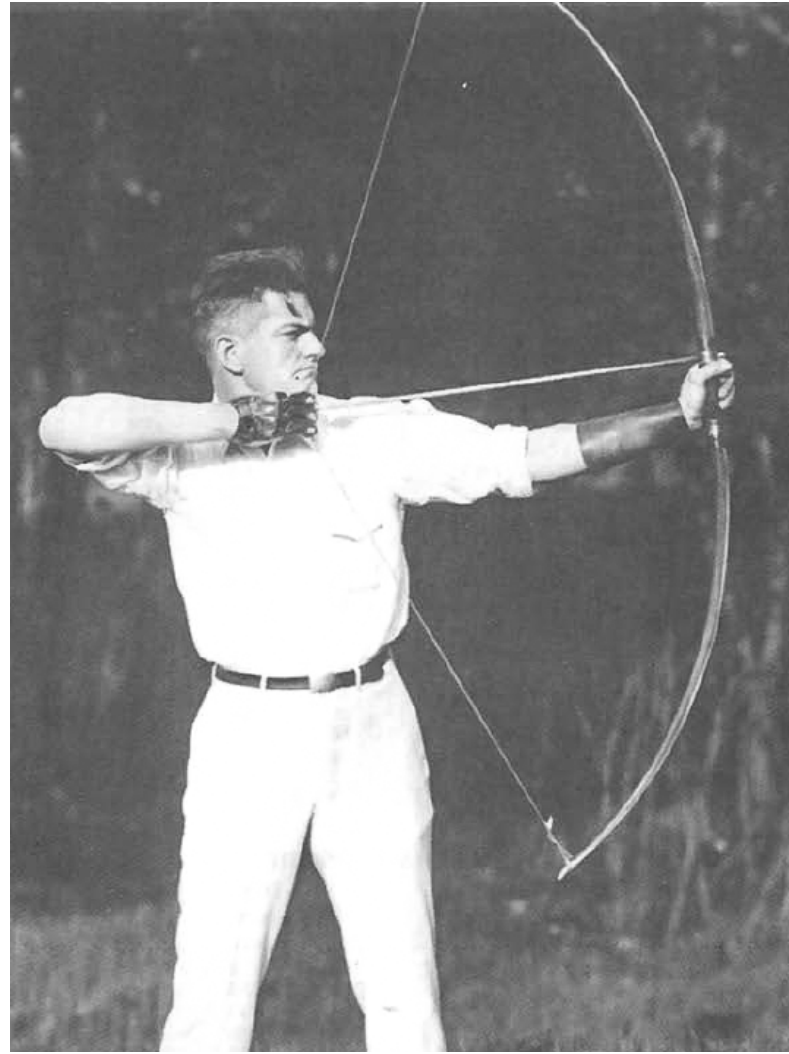
pisteen ylittäjät. Harjoitustulosten perusteella muutama muukin ampuja on ylittänyt 700 pistettä.

On hyvin todennäköistä, että 1940-luvun kilpailuissa jotkut ampujat käyttivät tähtäimiä ja/tai alumiiniuolia. Lisäksi jouset modernisoituivat nopeasti 1940-luvun alussa. Täysin varmoja puujousella ja puunuolilla ammuttuja 700 pisteen ylityksiä (vuoteen 1940 asti) ovat Russel Hoogerhyden, Larry Hughesin, Gilman Keaseyn ja Carl Weesen tulokset. Lisäksi voinee olettaa, että Pat Chambers ampui yli 700 pistettä ampuessa tuplakierroksella tuloksen 1398 pistettä vuonna 1939. Toisin sanoen, 700 pisteen ylittäminen perinteisillä välineillä on aivan poikkeuksellista ja vaatii myös erittäin hyvää onnea. Yli 700 pisteen ampuminen vaatii, että vähän alle puolet nuolista on keltaisella ja loput punaisella.

Kaikista kilpailuista, varsinkaan pienistä kilpailuista ei aina ole tilastoja saatavilla, joten on aivan mahdollista, että hurjia tuloksia on ammuttu muuallakin, kuin vain Yhdysvaltojen mestaruuskilpailuissa. Lisäksi American roundin eri matkojen tuloksia ei ole aina saatavilla. Ye Sylan Archer -lehden elokuun 1936 artikkelissa mainitaan kuitenkin, että Gilman Keasey ampui Yhdysvaltojen luoteisosan 40 jaardin ennätykseksi 260 pistettä. Koko kierroksen tulos oli 706 pistettä. 40 jaardin tulos tarkoittaa sitä, että 30 nuolesta 25 oli keltaisella.

Junior American round järjestettiin ensimmäisen kerran 1926 ja sen voitti Donald MacKenzie tuloksella 956 pistettä 164 osumalla (tuplakierros).

Naisten American roundin ennätys on Olive Bescon ampuma 640 pistettä vuonna 1936.

Kuva 18. Paul Crouch. Voitti mestaruuden vuosina 1925 ja 1927. Hänen ennätyksensä oli 626 pistettä vuodelta 1925.

Taulukko 12. Tuhannen pisteen (tuplakierros) ylittäjät eri vuosina ja vuosikymmeninä. Ammunnan taso ja suosio alkoi selvästi nousta 1920-luvun puolivälissä. 1930-luvulla keskimäärin yli puolet osallistujista ampui yli 1000 pistettä.

Taulukko 11. Kaikki 700 pisteen ylittäjät virallisissa kilpailuissa. Pat Chambersin yhden kierroksen tuloksesta ei ole varmuutta mutta oletettavasti hän on ampunut yli 700 pistettä.

NIMI	TULOS	VUOSI
Russel Hoogerhyde	726	1940
Larry Hughes	724	1935
Carl J. Weese	1420 (710)	1940
Gilman Keasey	1406 (703)	1936
Pat Chambers	1398 (699)	1939

VUOSI	OSALLISTUJIA	1000 PIST. YLITTÄJÄT
1883	37	1
1885	20	2
1890	19	0
1895	19	1
1900	13	1
1905	28	1
1910	22	2
1915	18	2
1920	19	2
1925	45	5
1930	65	13
1935	83	45
1940	136	75

Kilpailu- ja harjoittelutuloksia

Monet ampujat pitivät kirjaa omista harjoittelutuloksistaan ja julkaisivat niitä esimerkiksi *Ye Sylvan Archery* -lehdessä. Robert Elmer keräsi ansiokkaasti paljon eri ampujien harjoittelutuloksia ja julkaisi niitä erityisesti kirjassaan *American Archery* (1917).

Lisäksi Saxton Pope on kirjannut muistiin Ishi-intiaanin ampumat tulokset ja julkaissut ne kirjassaan *Yahi Archery* (1918). Popen mukaan Ishi ampui American roundin useammankin kerran, joskaan tulokset eivät olleet kummoisia. Ishi ampui luonnollisesti lyhyellä jännepousella ja omalaatuisella tekniikallaan. Lyhyiltä matkoilta Ishi osui kyllä erinomaisesti. Ishin paras American round -tulos on vuodelta 1914:

- 60 jaardia, 10 osumaa, 32 pistettä
- 50 jaardia, 20 osumaa, 92 pistettä
- 40 jaardia, 19 osumaa, 99 pistettä
- Yhteensä 49 osumaa ja 223 pistettä

Professori E. J. Rendtorff on kirjannut muistiin seuraavan tuloksen vuodelta 1914:

- 60 jaardia, 30 osumaa, 208 pistettä
- 50 jaardia, 30 osumaa, 226 pistettä
- 40 jaardia, 30 osumaa, 234 pistettä
- Yhteensä 90 osumaa ja 668 pistettä.

Moninkertainen Yhdysvaltain mestari Robert Elmer on ampunut parhaimmillaan seuraavan harjoittelutuloksen, vuonna 1917.

- 60 jaardia, 29 osumaa, 191 pistettä
- 50 jaardia, 30 osumaa, 222 pistettä
- 40 jaardia, 30 osumaa, 242 pistettä
- Yhteensä 89 osumaa ja 655 pistettä.

Elmer ampui American roundin kahdesti viikossa ja ennen kilpailuja useamminkin.

Ye Sylvan Archer -lehden vuoden 1930 touko-kesäkuun numerossa on maininta aivan uskomattomasta American roundin harjoittelusarjasta. Roy Lawhorne ampui vuoden 1929 marraskuussa kymmenen peräkkäistä American roundia, joiden tulokset olivat välillä 700–732 pistettä! Parhaimman kierroksen kierrostulokset olivat seuraavat:

• 60 jaardia	236 pistettä
• 50 jaardia	238 pistettä
• 40 jaardia	258 pistettä
• Yhteensä:	732 pistettä

Roy Lawhorne ampui vuoden 1929 Yhdysvaltain mestaruuskilpailussa (ennen edellä mainittua harjoittelusarjaa) tuplakierroksella tuloksen 1249 pistettä 177 osumalla. Muihin mestaruuskilpailuihin hän ei osallistunut.

Harjoittelutulokset olivat yleensä aivan omaa luokkaansa. Hyvä esimerkki tästä oli Louis W. Maxsonin ammunta vuonna 1890, jolloin hän voitti Yhdysvaltain mestaruuden. Hän ampui kilpailussa kaksinkertaisen American roundin tuloksella 996 pistettä ja 170 osumaa. Keskiarvo oli siis aavistuksen alle 500 pistettä. Kuukautta aiemmin hän oli ampunut harjoituksissa näytösluonteisesti kolme peräkkäistä American roundia, joiden tulokset olivat 630, 648 ja 666 pistettä - ja jokainen nuoli osui maaliin!

Mielenkiintoinen tieto kilpailutuloksista on, että Australiassa, Perthissä ammuttiin jo vuonna 1940 American round -kilpailu. Lehdessä ”*The West Australian*” julkaistiin 18.3.1940 yhden kilpailun tulokset.

Osallistujia oli 13 henkilöä, joista naisia oli seitsemän, ja miehet ja naiset ampuivat yhdessä. Pienenä yksityiskohtana mainittakoon, että rouva Preston (321 pistettä) voitti selvästi miehensä (295 pistettä)! Kilpailun voitti G. G. Hicks 459 pisteellä.

Taulukossa 13 on esitetty tunnettujen jousiampujien virallisia ja epävirallisia kilpailu- ja harjoittelutuloksia, joihin on mukava verrata omaa tulosta.

Muutamia huomioita taulukon 13 ampujista:

- Donald Mackenzie (USA) voitti FITA maailmanmestaruuden vuonna 1933 Lontoossa. Jousena oli pitkä marjakuusilonkkari, paksulla kahvalla. Ammuttiin 90 m, 70 m, 50 m ja 30 m, 36 nuolta kultakin matkalta. Voittotulos 1126 pistettä.
- Emil Pikula käytti poikkeuksellisesti tähtäintä sijoituessaan toiseksi vuonna 1939.
- Homer Prouty tunnetaan menestyneenä pituusampujana.

- Howard Hillin kilpailutulos on poikkeuksellisen huono verrattuna parhaimpaan harjoittelutulokseen.
- Monet myöhemmin erittäin tunnetut jousien, nuolien ja tarvikkeiden valmistajat ampuivat erinomaisesti, kuten Easton, Bitzenburger, Pearson, Bear.
- Samoin monet tutkijat ampuivat hyvin, kuten Nagler ja Klopsteg.
- Tunnetut metsästäjät, kuten Young ja Bear olivat myös erinomaisia tauluampujia.

NIMI	TULOS	VUOSI	TAPAHTUMA
Will. H. Thompson	518	1880	Yhdysvaltojen joukkuemestaruuskilpailu
Louis W. Maxson	666	1890	Harjoittelu (näytös)
Saxton Pope	538	1917	Harjoittelu
Arthur Young	626	1917	Harjoittelu
E. J. Rendtorff	668	1914	Harjoittelu
Ishi	224	1914	Harjoittelu
Howard Hill	941 (471)	1930	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
Howard Hill	684	????	Harjoittelu
Russel Hoogerhyde	726	1940	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
Larry Hughes	724	1935	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
G. B. Bryant	618	1912	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
Paul Crouch	626	1925	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
Robert P. Elmer	655	1917	Harjoittelu
E. K. Roberts	658	1929	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
A. W. Lambert	1161 (581)	1928	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
P. E. Klopsteg	842 (421)	1933	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
Homer Prouty	878 (439)	1932	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
Russel Wilcox	1054 (527)	1937	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
James D. Easton	550 (275)	1935	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
Ben Pearson	1332 (666)	1938	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
Henry Bitzenburger	1091 (546)	1938	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
Fred Bear	1256 (628)	1939	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
Forest Nagler	1193 (597)	1939	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
Emil Pikula	1331 (665)	1939	Yhdysvaltojen mestaruuskilpailu
Dorothy Duggan	584	1931	Tuntematon kilpailu
Ruth Snavelly	604	1934	Tuntematon kilpailu
Gladys Hammer	605	1936	Yhdysvaltain mestaruuskilpailu
Olive Besco	640	1936	Yhdysvaltain mestaruuskilpailu

Taulukko 13. Muita parhaita kilpailu- ja harjoittelutuloksia, tai molemmat. Suluissa on laskennallinen yhden kierroksen tulos, jos saatavilla on ollut vain kaksinkertaisen American roundin tulos.

Kiinnostava tieto on, että joulukuun 27. päivä vuonna 1928 Clinton Douglas ampui ilmeisesti ensimmäisenä henkilönä yli 700 pistettä American roundilla. Kyse oli kilpailunomaisesta harjoituksesta. Tulos on sikäli mielenkiintoinen, että ensimmäisen kerran 700 pistettä ylitettiin kilpailussa vasta vuonna 1934, kun Hoogerhyde ampui 722 pistettä.

Vuoden 1929 mestaruuskilpailussa Clinton Douglas ampui kaksinkertaisella American roundilla tuloksen 1236 pistettä 180 osumalla sijoittuen kokonaiskilpailussa toiseksi. Vuoden 1930 kilpailussa hän sijoittui neljänneksi ja ampui American roundilla tuloksen 1189 pistettä. Vuoden 1933 kilpailussa Douglas sijoittui kolmanneksi, 1235 pistettä.

American roundista oli olemassa myös sisäämmunta-versio, jossa jaardimatkat oli muutettu jalkamatkoiksi, eli matkoina oli 60, 50 ja 40 jalkaa. Taulun kokoa oli vastaavasti kutistettu halkaisijaltaan kolmannekseen. Pistearvot olivat vastaavat kuin American roundissa.

Sisäämmuntaversio American roundista ei ollut kovinkaan suosittu, mutta sitä ammuttiin kuitenkin säännöllisesti 1920-luvun lopussa ja 1930-luvulla.

Vuonna 1930 järjestetyn kilpailun voitti W. Mahoney tuloksella 552 pistettä 88 osumalla.

Taulukko 14. Clinton Douglasin ampuman 704 pisteen kierroksen tulokset. Vain seitsemän nuolta osui siniselle, muut osuivat paremmin.

MATKA							TULOS
60 jaardia	9	9	7	7	7	7	46
	9	9	7	7	7	5	44
	9	9	7	7	5	5	42
	9	7	7	7	7	5	42
	9	9	9	9	9	7	52
							226
50 jaardia	9	9	9	7	7	5	46
	9	9	9	7	7	5	46
	9	9	7	7	7	7	46
	9	9	7	7	7	5	44
	9	9	9	9	9	7	52
							234
40 jaardia	9	9	9	9	7	7	50
	9	9	9	9	7	7	50
	9	9	9	7	7	7	48
	9	9	9	9	7	7	50
	9	9	7	7	7	7	46
							244
Yhteensä:							704

Robert P. Elmer

Robert Potter Elmer on yksi puujousiaikakauden merkittävimmistä jousiampujista. Hänen kilpailu-uransa kesti peräti 39 vuotta vuodesta 1911 vuoteen 1950 ja hän osallistui Yhdysvaltain mestaruuskilpailuun 26 kertaa. Elmer voitti Yhdysvaltain mestaruuden viidesti, American round -mestaruuden kolmesta ja kerran York round -mestaruuden - vuonna 1914 hän voitti molemmat mestaruudet. Pituusammunnan mestaruuden hän voitti kolme kertaa.

Robert ei ollut vain taitava jousiampuja, hän osasi myös kirjoittaa erinomaisesti. Elmer kirjoittikin neljä merkittävää jousiammuntateosta.

Ensimmäisen kerran Elmer ampui jousella pikkupoikana vuonna 1888. Varsinaisen jousiammunnan hän aloitti vuonna 1910. Yksi syy oli, että hänen vasen jalkansa oli vammautunut onnettomuudessa pahasti, joten kaikki liikunnalliset aktiviteetit olivat mahdottomia. Jousiammunta tarjosi kuitenkin hienon mahdollisuuden harrastaa ja kehittyä. Hän toimi NAA:n presidenttinä 1914-1920 ja jousiammunnan "Hall of Fame" hänet nimitettiin vuonna 1973.

Kuva 19. Russell Hoogerhyde. Russell voitti mestaruuden vuosina 1930-1932, 1934, 1937 ja 1940 - yhteensä kuusi kertaa

Russel Hoogerhyde

Russell Hoogerhyde (1906-1985) on yksi maailman parhaimmista ja menestyneimmistä puujousiampujista. Hänen hallussaan on perinteisellä puujousella ja puunuo- lilla ammuttu American roundin maailmanennätystu- los, 726 pistettä vuodelta 1940. Hän oli jousiammunnan ammattilainen, joka ampui ammattilaiskilpailuissa, luen- noi ja opetti.

Hän hallitsi tauluammuntaa vuodesta 1930 vuoteen 1940 voittaen kuusi kertaa Yhdysvaltain mestaruuden. Russell aloitti jousiammunnan vasta vuonna 1927 sisära- doilta. Sanotaan, että hän kehitti jo silloin tekniikkansa huippuunsa. Mielenkiintoinen tilastotieto on, että Rus- sel ampui York roundin lähes poikkeuksetta huonom- min kuin pahimmat kilpakumppaninsa. Vasta American roundilla hän ylsi parhaimpaansa ja vei mestaruuden.

Russellin mukaan ikimuistettavin tapaus oli hänen en- simmäinen mestaruutensa vuonna 1930. Erikoinen tapaus oli myös vuoden 1933 mestaruuskilpailu,

jolloin ammuttavana kaa-tui maahan juuri kun kaikki nuolet oli ammuttu American roundin 50 jaardilta. Russel menetti kuusi nuolta ja pahin kilpakumppani viisi nuolta – hän oli ampunut yhden ohi. Kilpailun tuomari määräsi sarjan ammuttavaksi uudelleen (koska pisteitä ei ehditty laskea), jolloin kilpakumppani osui kaikilla ja voitti mesta- ruuden kuuden pisteen erolla Russeliin verrattuna.

Russell aloitti jousiammuntauransa vuonna 1929, jol- loin hän tutustui Michiganilaiseen sisäämmuntahalliin. Aktiivisen ampumisen lisäksi hän hankki hallilta töitä, jo- ka johti lopulta siihen, että hän omisti peräti 13 jousiam- muntahallia. Jousiammunnasta tuli hänen päätyönsä yli 40 vuodeksi. Halliyrittäjyyden lisäksi hän toimi aktiivisesti valmentajana ja luennoijana. Hän teki jousiammuntaa tunnetuksi erittäin aktiivisesti ja sanotaan, että hänen kauttaan miljoonat ihmiset tutustuivat jousiammuntaan.

Vuonna 1972 Russell nimitettiin jousiammunnan Hall of Fameen.

Välineet

Primitiiviammunnan näkökulmasta American roundin ammutamatkat ovat pitkät. Harva ampuja on ampunut yli 40 jaardin matkoja. Jousimetsästäjälle riittää alle 20 jaardin matkat ja jos ampujan ankkurointipiste on kovin ylhäällä, jo 50 jaardilta pitää tähdätä reilusti yli taulun, mikä hankaloittaa vaistoammuntaa.

Tauluammunnan näkökulmasta American roundin ammutamatkat ovat kuitenkin lyhyet. Kevyelläkin jousella voi ampua helposti 60 jaardia, jos tekniikka on oikea. Kevyet nuolet ja ankkurointi alas helpottavat tähtäämistä pitkältäkin matkalta. Esimerkiksi Suomessa Tuukka Kumpulainen ampui ensimmäisen American roundin 25-paunaisella ja 115 senttimetrin pituisella jalavajousella tuloksen 224 pistettä, mikä on jo kelpo tulos millä tahansa jousella.

Yhdysvalloissa käytettiin varsinkin York roundilla eri matkoilta ammuttaessa erilaisia jousia. Pisimmältä, 100 jaardin matkalta ammuttiin jäykimmällä jousella ja lyhyimmältä 60 jaardin matkalta kevyimmällä. American roundissa eri jousien käyttäminen oli harvinaista, koska välineet oli optimoitu pitkille matkoille. Jousien jäykkyys oli keskimäärin 45–50 paunaa 27–28 tuuman vedolla. Esimerkiksi Robert Elmer käytti tavallisesti 48-paunaisista pitkäjousta. Jousi oli marjakuusiselystettyä marjakuusta ja sen pituus oli 178 senttimetriä. Nuolien massa oli 403 graania.

Russel Hoogerhyde ampui York roundilla 100 jaardin matkalta 67-paunaisella jousella, 80 jaardilta 62-paunaisella jousella ja 60 jaardilta 54-paunaisella jousella. Olettavasti hän käytti American roundin matkoilla samaa 54-paunaisesta jousta. Jousi oli laminoitu bambusäleista ja sen pituus oli 185 senttimetriä. Nuolien massa oli 406 graania ja hän ampui samoilla nuolilla koko kilpailun!

Klassinen englantilainen, marjakuusesta veistetty pitkäjousi olikin tavallisin jousimalli 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun kilpailuissa. Pitkäjousen lisäksi niin sanottu lattajousi oli tunnettu ja on aivan mahdollista, että sellaisia käytettiin kilpailuissakin. Tosin, jokaisessa tuon aikakauden kilpailukuvassa ampujalla on klassinen pitkäjousi.

Puujousiaikakausi päättyi käytännössä vuonna 1941, jolloin ammuttiin vielä puujousilla, vaikka uudet materiaalit kuten Fortisan, teräs ja muut vastaavat materiaalit olivat harvakseltaan käytössä jousissa 1930-luvun lopussa. Vuonna 1942 lasikuitu aloitti valloituksensa. Samoin nuolimateriaalina alumiini ja teräs korvasivat nopeasti puun. Vuosi 1940 oli viimeinen vuosi, jolloin käytettiin

vain puuta nuolimateriaalina. Vuonna 1941 Larry Hughes ampui hurjan tuloksensa 744 pistettä puujousella mutta Eastonin alumiini- nuolilla. Toki monet ampujat jatkoivat edelleen puunuolien käyttämistä joitakin vuosia.

Jouset olivat hyvin yksinkertaisia, eikä niissä käytetty nuolihihlyä, ikkunaleikkausta tai tähtäintä. Tähtäin oli toki tunnettu. Alkeellisin malli oli jouseen piirretyt merkit.

Kuva 20. Jouni Isotalo voitti American roundin vuonna 2013. Jousi on noin 35-paunainen.

Moderni, säädettävä tähtäin oli tunnettu ja käytössä jo 1920-luvun lopussa. Esimerkiksi Lambert (1929) esittelee kirjassaan erilaisia tähtäinmalleja ja niiden käyttöä.

Useimmat olivat oppineet ampumaan nuolen kärjellä tähtäämällä, jolloin tähtäin ei tuonut käytännössä mitään etua. Esimerkiksi E. J. Rendtorff (paras harjoittelutulos 668 pistettä vuonna 1914) on kirjoittanut seuraavasti: ”*I had distinctly seen no point of aim at 60 yards but judged its location subconsciously. At 50 yards a small space of bare ground helped me, while at 40 yards a darker patch of grass proved of assistance. In every case I had my direct vision on the gold and indirect or secondary vision on the point of aim, which I need for elevation purposes...*”

Vanha ja tuttu tekniikka tuotti siten parhaimman tuloksen. Tähtäimen käyttämisestä on jäänyt joitakin merkintöjä. Esimerkiksi Vuoden 1936 Yhdysvaltojen mestaruuskilpailussa seitsemänneksi sijoittunut kilpailija käytti tähtäintä. Samoin kahdeksanneksi sijoittunut Carl Strang käytti tähtäintä.

Tähtäimien käyttäminen oli kuitenkin harvinaista. Elmerin (1946) mukaan vuoden 1941 mestaruuskilpailussa neljänneksi sijoittunut Carl Strang ampui ensimmäisen York roundin tuloksella 785 pistettä (joka oli todella kova tulos). Toisella York roundilla hän ampui vain 595 pistettä, eli merkittävästi vähemmän. Syynä oli se, että Strang käytti toisella kierroksella tähtäintä!

Jousen jänne tehtiin hampusta tai pellavasta. Elmerin mukaan parhaimmat jänneet tehtiin Belgiassa hampusta mutta ensimmäisen maailmansodan aikana pellava väkiintui käytetyimmäksi materiaaliksi. Parhaimmat tulokset on siis ammuttu pellavajännteillä. Nokinpaikka oli tunnettu jo 1800-luvun alussa.

Kuva 22. Jouni Isotalon nuolia.

Kuva 21. Tuukka Kumpulainen ampui ensimmäisessä American roundissa vuonna 2007 noin 25-paunaisella jalavajousella tuloksen 224 pistettä. Kuva Juri Voijola.

Käsiase vastaan jousi

Ye *Sylvan Archer* -lehden vuoden 1930 joulukuun numerossa julkaistiin mielenkiintoinen artikkeli otsikolla ”The Pistol vs The Bow”. Ajatuksena oli testata, miten tarkka pistooli on verrattuna jouseen. Testissä käytettiin 0.38 Colt revolveria ja 0.22 Colt automaattipistoolia, joilla ammittiin American roundin matkoilta American round -tauluun. Pistoolilla ampuivat F. Nagler, J. Ring, H. Wilson ja W. Rheingans, joista Nagler ja Ring tiedettiin erinomaisiksi ampujiksi ja jotka olivat menestyneet myös kilpailuissa.

Revolverilla ei ammuttu täyttä kierrosta mutta tulos laskettiin vastaamaan täyden kierroksen tulosta. Harjoituslaukauksia ei ammuttu. Aseilla ammittiin seisaaltaan ja yhden käden otteella.

Nagler ampui revolverilla tuloksen 690 pistettä ja Ring ampui pistoolilla 682 pistettä. Wilson ampui pistoolilla 589 pistettä ja Rheingans pistoolilla 561 pistettä.

Tulos 690 pistettä ylitti sen hetkisen ennätysten 673 pistettä. Harjoituksissa oli kuitenkin raportoitu korkeampia tuloksia. Lisäksi American roundin ennätys parani jo seuraavana vuonna tulokseen 698 pistettä.

Tulevaisuus

American round on upea jousiammuntakilpailu, jonka tulevaisuus on toivottavasti valoisa. Se on helppo kierros ampua (ainakin verrattuna York roundiin...) ja vanhoja tuloksia on säilynyt niin paljon, että vertailu niihin tekee ammunnasta kiinnostavan.

Vuonna 2016 Kaarle Knuutinpojan Jousiampujat ry järjestää (toivottavasti...) jo kymmenennen American round -kilpailun. American roundin järjestäminen on ollut upea kulttuuriteko perinnejousiammunnan puolesta. Onhan Turun American round nykyisin osallistujamäärältään maailman suurin perinteisin välinein ammuttava American round!

Jospa vuonna 2016 nähdään viimeinkin 500 pisteen ylitys sekä ennätysmäärä osallistujia! Vaikka ammuntamatkat voivat tuntua pitkiltä, niin isoon tauluun on lopulta melko helppo osua. Ja mikä tärkeintä, kyseessä ei ole vain kilpailu, varsinkaan vakava sellainen, vaan leppoisa perinnejousiammuntatapahtuma, jossa voi tavata vanhoja ja uusia tuttavuuksia, nähdä upeita jousia sekä tietenkin nauttia ammunnasta!

Kuva 23. American round on hauska kilpailu ampua! Kansakilpailijoita kannustetaan ja tarvittaessa autetaan. Kuva on vuoden 2015 kilpailusta, jossa Mikke riemuitsee Emilin hyvistä osumista!

Lähteet

DAVIS, J. E. (toim.) (1993), *Ye Sylvan Archer: volume I*. Derrydale Press, Inc. Washington DC, WA.

DAVIS, J. E. (toim.) (1993), *Ye Sylvan Archer: volume II*. Derrydale Press, Inc. Washington DC, WA.

DAVIS, J. E. (toim.) (1994), *Ye Sylvan Archer: volume IV*. Derrydale Press, Inc. Washington DC, WA.

DAVIS, J. E. (toim.) (1994), *Ye Sylvan Archer: volume V*. Derrydale Press, Inc. Washington DC, WA.

ELMER, ROBERT POTTER (1917). *American archery: a vade mecum of the art of shooting with a long bow*. National Archery Association of the United States, Columbus, OH. 312 s.

ELMER, ROBERT POTTER (1946). *Target archery, with a history of the sport in America*. A. A. Knopf, New York, NY. 524 s.

LAMBERT, ARTHUR WILSON (1929). *Modern archery: a text book on the art of shooting for accuracy with the bow and arrow*. A. S. Barnes & Company, New York, NY. 306 s.

RHODE, ROBERT J. (1978). *History of the National Archery Association of the United States of America, Volume I*. Robert J. Rhode, Mahomet, IL. 644 s.

RHODE, ROBERT J. (1979). *History of the National Archery Association of the United States of America, Volume II*. Robert J. Rhode, Mahomet, IL. 712 s.